

Vrede na vijftig jaar bezetting?

De bezetting van Palestijns gebied door Israël is dit jaar vijftig jaar oud. Het brengt herinneringen bij me boven. In 1992 nam ik deel aan een groepsreis naar Israël. Met jongeren vanuit de Christelijke Gereformeerde Kerken deden we vrijwilligerswerk. Onze gastheer was een predikant die namens het kerkgenootschap was uitgezonden naar Israël. De groep deed onderhoudswerk in de tuin van de *Hebrew University* in Jeruzalem én schilderwerk in een ziekenhuis van de Lutherse Wereldfederatie waar met name gewonde Palestijnse kinderen werden verzorgd. De groep kwam in contact met zowel Joden als Palestijnen.

Toen we uitzicht hadden op de Tempelberg waar de gouden koepel van de Al-Aqsa moskee in de zon schitterde, vroeg één van de groepsleden mij: 'Denk je dat het ooit goed zal komen?'. Ik vroeg hem wat hij precies bedoelde. Zijn antwoord kwam er op neer dat iedereen uiteindelijk christen zou moeten worden en dat Jezus dan terug zou keren. Dan zou alles goed komen. Hoewel ik deze gedachtegang kende, kon ik er niet zoveel mee. 'Moeten mensen niet juist elkaars geloof en verschillen respecteren, om het uiteindelijk goed te laten komen?', wierp ik tegen.

'Is niet juist dat in de geest van Jezus?'

Hoewel de groepsreis vanuit een stevig gereformeerd kerkgenootschap was georganiseerd, werd ook de Palestijnse kant laten zien. Achteraf zie ik dat als positief. Want in orthodox-protestantse kringen bestaat ook veel blinde liefde voor Israël. Inmiddels ben ik lid van de Protestantse Kerk in Nederland. Ook hier is bij sommigen onbegrip als het om het lot van de Palestijnen gaat.

In 2010 werd ik hoofdredacteur van *De Linker Wang*. Bewust koos ik ervoor om de stem die in de media en politiek zo zwak klinkt, een podium te bieden. Zo publiceerden we in 2015 een interview met Jaap Hamburger, voorzitter van 'Een Ander Joods Geluid'. Hij zei: 'We zijn overtuigd voorstander van de tweestatenoplossing: Israël moet daarbij de bezette gebieden verlaten en integraal teruggeven aan de Palestijnen, waarna zij hun eigen staat kunnen inrichten (...). Erkenning van Palestina in combinatie met volwaardig lidmaatschap van Palestina van de VN impliceert de beëindiging van die bezetting.'

'De Palestijnen hebben nu wel lang genoeg gewacht op de erkenning van hun eigen staat', legde hij uit. 'Die eigen staat is hen verschillende keren in het vooruitzicht gesteld en iedere keer stonden ze met lege handen. Eigenlijk begon dat al in 1949 toen een voorwaarde voor de toelating van Israël tot de VN was dat de VN ook Palestina als zelfstandige staat zouden accepteren, dat is niet gebeurd.'

In 2014 publiceerde *De Linker Wang* een interview met Debby Farber van Zochrot, een joodse organisatie in Israël die zeer kritisch kijkt naar het ontstaan van de staat Israël in 1948, omdat dit gepaard ging met het verdrijven van ruim 700 duizend Palestijnen. Palestijnen noemen die

gebeurtenissen Nakba ('de ramp'). Zochrot wil de herinnering eraan levend houden. Farber zei: 'Als je niet begrijpt dat de huidige situatie een direct gevolg is van de Nakba, kan er nooit een oplossing komen.'

Rabbin Awraham Soetendorp hield in 2008 een lezing in Dalfsen die ik als redacteur versloeg. 'Het gaat om veiligheid en niet om heiligheid. Heiligheid is niet alleen verbonden met het land Juda, maar met heel de wereld,' stelde Soetendorp. 'Het volk Israël heeft gezworven maar altijd zijn verlangen behouden. Joden in den vreemde, in de verstrooiing, zijn door de eeuwen heen begraven met zand uit Israël. Het politieke Zionisme uit de negentiende eeuw, van Theodor Herzl en anderen, kwam niet uit de lucht vallen. Het was de vertolking van een eeuwenoud verlangen.'

Soetendorp stelde hardop de vraag: 'Waarom was het nodig in 1948 een joodse staat op te richten?'. En hij riep vervolgens het beeld op van de verschrikkingen tegen joden die van 1933 tot 1945 in Europa plaatsvonden.

'Denk je dat het ooit goed zal komen?'

Soetendorps verhaal was en is een ervaringsverhaal. 'Met mijn ouders woonde ik vanaf 1948 in Israël. Die eerste jaren was er oorlog. Maar bij een luchtalarm bleef mijn moeder, ogenschijnlijk kalm, op de bank liggen. Ze zei: 'Nee, hier ga ik niet een kelder in. Hier zijn we thuis, dit is ons huis'. En Soetendorp vervolgde, zichtbaar geraakt: 'Ja, dát is voor mij Israël.'

Op 12 juni jl. schreef Stevo Akkerman in *Trouw* het zeer kernachtig: 'De geschiedenis van het ene volk kan de geschiedenis van het andere volk niet ongedaan maken'. Het wordt tijd dat we meer inclusief gaan denken. En als de tweestatenoplossing niet lukt, waarom dan niet één seculiere, multi-etnische en multireligieuze staat Israël-Palestina? De vlag ervan bestaat al...

Theo Brand is politicoloog en hoofdredacteur van De Linker Wang.